

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.015.05.2019

Leszek Rochowicz
Prezes Zarządu
Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych
Rudno Sp. z o.o.
Rudno 17, 14-100 Ostróda

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/048 Postępowanie z odpadami komunalnymi pop przetworzeniu w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP)

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Rudno Sp. z o.o. w Rudnie, Rudno, 14-100 Ostróda (ZUOK lub ZUOK Sp. z o.o. Rudno).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Rochowicz, Prezes Zarządu (Prezes) od dnia 24 kwietnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Spełnienie wymagań przez zarządzającego składowiskiem odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przepisów w zakresie składowania odpadów.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do 30 września 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Wojciech Dąbrowski - specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/80/2019 z 12 czerwca 2019 r. (akta kontroli str.1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	ZUOK posiadał prawomocne pozwolenie zintegrowane oraz był wpisany do rejestru, a Kierownik składowiska posiadał ustawowe kwalifikacje do jego prowadzenia. Kontrola wykazała, że składowisko było zabezpieczone na wypadek pożaru, a na jego terenie zainstalowano kamery w ramach monitoringu wizyjnego. Ustalono również, że odpady składowane były zgodnie z wymogami ujętymi w pozwoleniu zintegrowanym, m.in. w zakresie rodzaju odpadów i ich ilości. Zarządzający składowiskiem dysponował charakterystykami składowanych odpadów, testami zgodności, pobierał i przechowywał w wymaganym okresie próbki odpadów przekazywanych do składowania. Dysponował również wynikami badań laboratoryjnych składowanych odpadów pod względem spełnienia wymagań kryterialnych. W toku kontroli stwierdzono jednakże, że funkcjonujący w ZUOK systemu wizyjnego monitoringu składowiska umożliwiał przechowywanie zapisanego obrazu z kamer tylko przez okres około dwóch tygodni wstecz od momentu zapisania obrazu, podczas gdy powinien być przechowywany przez miesiąc od daty dokonania zapisu.
---------------------	---

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego	1. ZUOK Sp. z o.o. Rudno została utworzona 19 czerwca 2008 r. przez Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” z siedzibą w Ostródzie (Związek Gmin). Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego ³ ZUOK zarządzał Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów
------------------------	--

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Uchwała Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr XXIII/524/16 z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022”.

Komunalnych (RIPOK)⁴ składającą się z: instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (MBP), kompostowni odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz składowiska odpadów.

W latach 2016-2019 ZUOK funkcjonował w oparciu o wydane przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego (Marszałka Województwa) pozwolenie zintegrowane na prowadzenie instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, zlokalizowanej w miejscowości Rudno, tj. decyzją z 30 grudnia 2008 r. (ze zm., obowiązujące do 12 marca 2018 r.) oraz decyzją z 13 marca 2018 r. (zmienione, na wniosek ZUOK 22 maja 2018 r.).

Zgodnie z decyzją z 2018 r. do składowania w kwaterze nr II sektor A dopuszczone były m.in. odpady o kodach: 19 12 12, 19 05 01, 19 05 99, 19 08 02, 20 02 07, 20 02 03, 20 03 03, 20 03 06, natomiast w sektorze B odpady kodzie 20 01 99. W kwaterze III.1 sektor A – odpady: 19 12 12, 19 05 01, 19 05 99, 19 08 02, 20 02 07, 20 02 03, 20 03 03, 20 03 06, sektor B – odpady 17 09 04 oraz sektor C – odpady 20 01 99. Na podstawie ww. pozwolenia zintegrowanego ilość poszczególnych rodzajów odpadów, dopuszczonych do składowania w ciągu roku wynosiła w latach 2016–2019 (do 30 czerwca): kod 19 05 01 nieprzekompostowane frakcje z odpadów komunalnych i podobnych – 30 tys. Mg, kod 19 05 99 inne niewymienione odpady – 30 tys. Mg, kod 19 08 02 zawartość piaskowników – 2 tys. Mg, kod 19 12 12 inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11 – 125 tys. Mg, kod 20 03 07 odpady wielkogabarytowe – 3 tys. Mg, kod 17 09 04 zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03 – 10 tys. Mg, kod 20 02 03 inne odpady nieulegające biodegradacji – 10 tys. Mg, kod 20 03 03 odpady z czyszczenia ulic i placów – 2 tys. Mg, kod 20 03 06 odpady ze studzienek kanalizacyjnych – 10 tys. Mg, kod 20 01 99 inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – 10 tys. Mg. W pozwoleniach określono czas eksploatacji jako nieoznaczony, a pojemność kwater wynosiła 309,5 tys. m³ – kwatera nr II i 255,5 tys. m³ – kwatera nr III.1.

ZUOK uzyskał pozwolenia Starosty Ostródzkiego na użytkowanie odpowiednio podkwatery II.1 (zezwolenie z 3 marca 2009 r.) i podkwatery III.1 (z 12 kwietnia 2016 r.) wraz z infrastrukturą sanitarną i drogową na działkach nr 75/12, 75/15, 66/8, 66/10 i części działki 119/1 w miejscowości Rudno gm. Ostróda.

(akta kontroli str.3-81)

W okresie objętym kontrolą ZOUK posiadał instrukcje prowadzenia składowiska odpadów, sporządzone zgodnie z art. 129 ust. 4 ustawy o odpadach⁵ i zatwierdzone decyzjami Marszałka Województwa z:

- 2 grudnia 2015 r. dla składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w której ustalono zabezpieczenie roszczeń z tytułu wystąpienia negatywnych skutków dla środowiska w formie polisy ubezpieczeniowej w wysokości 500 tys. zł. W kwaterze nr II dopuszczono składowanie odpadów w ilości 144 700 Mg/rok przy całkowitej masie odpadów dopuszczonych do składowania wynoszącej 418.000 Mg.
- 1 lipca 2016 r., dla kwatery nr II, w której ustalono zabezpieczenie roszczeń z tytułu wystąpienia negatywnych skutków dla środowiska w formie polisy ubezpieczeniowej w wysokości 500 tys. zł. W kwaterze nr II dopuszczono

⁴ Zgodnie z obowiązującym planem gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego ZUOK zarządzał RIPOK dla regionu zachodniego województwa i był również jedną z instalacji zastępczych obsługi regionu centralnego i północnego.

⁵ Ustawa o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1471, ze zm.).

składowanie odpadów w ilości 144 700 Mg/rok przy całkowitej masie odpadów dopuszczonych do składowania wynoszącej 386.250 Mg⁶.

- 1 lipca 2016 r., dla kwatery III.1, w której wysokość ustalonych zabezpieczeń roszczeń z tytułu wystąpienia negatywnych skutków w środowisku w formie polisy ubezpieczeniowej wynosiła 300 tys. zł. W kwaterze nr III.1 dopuszczono składowanie odpadów w ilości 100.000 Mg/rok przy całkowitej masie odpadów dopuszczonych do składowania wynoszącej 385.000 Mg.

W obowiązujących instrukcjach składowania odpadów określono m.in. warunki składowania odpadów, wskazując docelowe rzędne, nazwy i kody odpadów przeznaczonych do składowania⁷, w ty m.in. kody 19 05 01, 19 05 99, 19 08 02, 19 12 12, 20 03 07, 17 09 04, 20 02 03, 20 03 03, 20 03 06, 20 01 99. Ponadto w instrukcjach tych uwzględniono: procedury przyjęcia odpadów na składowisko oraz sposoby postępowania w razie wypadku, awarii lub pożaru.

(akta kontroli str.82-103, 313-317)

ZUOK w dniu 19 grudnia 2018 r. otrzymał od Marszałka Województwa informację o wynikach przeglądu pozwolenia zintegrowanego pod kątem spełniania wymagań określonych w konkluzjach BAT8. Z dokumentu tego wynikało m.in., że pozwolenie to było na bieżąco zmieniane i dostosowywane do wprowadzanych zmian, zawarte w nim zapisy były zgodne ze stanem faktycznym i spełniało wymagania BAT.

(akta kontroli str.104-108)

2. ZUOK otrzymał w dniu 26 marca 2018 r.⁹ numer rejestrowy 00000728, nadany przez Marszałka Województwa. Wpis do rejestru podmiotów w bazie danych zawierał zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o odpadach, tj. m.in.: nazwę, adres siedziby, NIP, numer regon, zakres działalności.

Na podstawie analizy 20 kart¹⁰ przekazania odpadów ustalono, że na każdej z analizowanych kart podany był prawidłowy numer rejestrowy.

(akta kontroli str.109-116)

3. Na obszarze składowiska znajdowały się zabezpieczenia przeciwpożarowe w formie hydrantów przeciwpożarowych, zainstalowanych w odległości od 20 do 80 metrów od składowiska (pięć hydrantów). Do składowiska prowadziła betonowa droga przeciwpożarowa umożliwiająca dojazd pojazdów straży pożarnej. Ponadto obszar składowiska był objęty systemem monitoringu¹¹.

Teren ZUOK, w tym składowisko odpadów, został objęty opracowanym w marcu 2019 r. przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych operatem przeciwpożarowym. Dokument ten, uzgodniony z Komendą Powiatową Straży Pożarnej w Ostródzie zawierał m.in. dane dotyczące wyposażenia w urządzenia przeciwpożarowe (hydranty, gaśnice), opis dróg pożarowych, podział obiektu na strefy pożarowe oraz opis warunków ewakuacji.

Zarządzeniem Prezesa ZUOK z 22 października 2018 r. została wprowadzona instrukcja technologiczno-ruchowa bezpieczeństwa pożarowego dla ZUOK. Opisowała ona m.in. usytuowanie obiektów pod kątem bezpieczeństwa przeciwpożarowego, sposób zabezpieczenia instalacji użytkowych, drogi pożarowe

⁶ Decyzją Marszałka Województwa z dnia 22 czerwca 2017 r. kwatery nr II została zamknięta i rozpoczął się proces rekultywacji.

⁷ Wymienionych w pozwoleniu zintegrowanym.

⁸ Najlepsze dostępne techniki (ang. Best Available Techniques).

⁹ Na podstawie wniosku z dnia 28 lutego 2018 r.

¹⁰ Karty za lata 2018 – 2019 (do 30 czerwca).

¹¹ Opis w pkt 11. niniejszego wystąpienia.

i dojazd ekip straży pożarnej, zaopatrzenie w wodę, wyposażenie w wymagane urządzenia przeciwpożarowe.

W latach 2016-2019, spośród 162 pracowników ZUOK, dziewięciu było zatrudnionych na składowisku – podpisali oni oświadczenia o zapoznaniu się z przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

W latach 2016-2018 znajdująca się na terenie ZUOK sieć hydrantów była corocznie kontrolowana pod kątem spełniania parametrów wodociągowej instalacji przeciwpożarowej. Kontrole te, jak wynika z protokołów wykazały, że parametry zewnętrznej sieci hydrantowej były zgodne z rozporządzeniami Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹².

(akta kontroli str.117-147, 318)

4. W okresie objętym kontrolą, zatrudniony przez Prezesa ZUOK na podstawie umowy o pracę¹³ Kierownik składowiska odpadów posiadał, zgodnie z wymogiem art. 132 ustawy o odpadach, świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami. Świadectwo to, stwierdzające posiadane na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikacje w zakresie składowania odpadów, zostało wydane przez Marszałka Województwa Lubuskiego w dniu 21 kwietnia 2010 r.

(akta kontroli str.148-150)

5. W latach 2016-2019 (do 30 czerwca) cena za przyjmowanie odpadów z terenu Związku Gmin w celu ich przetworzenia unieszkodliwienia lub odzyskania na składowisku ZUOK była ustalana uchwałami Zarządu Związku Gmin. Cena ta, jak podał Prezes ZUOK, obejmowała koszty związane z budową, prowadzeniem, w tym zamknięciem, rekultywacją i nadzorem – monitoringiem odpadów. Zgodnie z obowiązującymi uchwałami:

- w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2018 r.¹⁴ – cena za przyjęcie odpadów niesegregowanych zmieszanych wynosiła 86 zł/Mg netto plus opłata marszałkowska i VAT, a za pozostałe odpady – 126 zł/Mg netto plus opłata marszałkowska i VAT.

Jak wyjaśnił Prezes pod nazwą „pozostałe odpady” znajdowały się odpady przyjmowane także do składowania, np. kod 19 12 12 inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11.

- Od dnia 1 stycznia 2019 r.¹⁵ za składowanie odpadów o kodzie 19 05 01, 19 05 99, 19 08 02, 19 12 12, 20 03 07, 17 09 04 opłata wynosiła 150 zł/Mg, natomiast m.in. dla kodów 20 02 03, 20 03 03, 20 03 06, 20 01 99 – 126 zł/Mg.

Jak wyjaśnił Prezes, wzrost cen za przyjęcie odpadów wynikał z większych kosztów funkcjonowania składowiska, w tym kosztów m.in. na wynagrodzenia, paliwo, monitoring. Ponadto wskazał, że Zarząd Związku Gmin był na bieżąco informowany o sytuacji finansowej ZUOK i otrzymywał związane z tym dokumenty: bilans, rachunek zysków i strat, przepływy finansowe oraz sprawozdania z działalności.

¹² Z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. nr 124, poz. 1030), a także z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz. 719).

¹³ Umowa z 1 lipca 2011 r.

¹⁴ Uchwała Nr XII/15/2011 Zarządu Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” z dnia 17 października 2011 r. w sprawie ustalania wysokości cen i opłat oraz sposobu ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej.

¹⁵ Uchwała Nr XV/14/2018 Zarządu Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” z dnia 21 września 2018 r. w sprawie zmiany ww. Uchwały.

W uchwałach Zarządu Związku Gmin określono również, że w przypadku konieczności zapewnienia wielkości strumienia odpadów, ZUOK ma możliwość obniżenia opłat o 50%.

Na stronie www.zuokrudno.pl znajdowała się informacja dotycząca kwoty odprowadzanej na fundusz rekultywacyjny od każdej tony odpadów przyjętych do składowania (9,47 zł/Mg¹⁶). Fundusz deponowany był na rachunkach bankowych, utworzonych: w 2009 r. za odpady składowane w kwaterze nr II oraz w 2017 r. w kwaterze nr III.1. Według stanu na 30 czerwca 2019 r. środki na rachunku funduszu rekultywacyjnego dla kwatery nr II wynosiły 0,31 zł¹⁷, a dla kwatery III.1 – 626,2 tys. zł.

(akta kontroli str.151-173)

6. W okresie objętym kontrolą ZUOK sporządzał, zgodnie z obowiązującym wzorem, roczne sprawozdania i przekazywał je do Urzędu Marszałkowskiego w następujących terminach: 14 marca 2017 r. za 2016 r., 12 marca 2018 r. za 2017 r. oraz 11 marca 2019 r. – za 2018 r. Dane zawarte w tych sprawozdaniach w zakresie ilości i rodzaju odpadów przyjętych do składowania były zgodne z danymi wynikającymi z kart ewidencji odpadów. Analiza wszystkich 29 kart ewidencji odpadów przyjętych w latach 2016-2019 (do 30 czerwca) do składowania wykazała m.in. że:

- Karty były prowadzone na bieżąco i zawierały m.in. dane adresowe posiadacza odpadów, sposób zagospodarowania odpadów, masę składowanych odpadów oraz kod i nazwę odpadu, numer karty przekazania odpadu.
- Ilość przyjętych w danym roku do składowania odpadów nie przekraczała rocznych ilości dopuszczonych do składowania na mocy obowiązujących pozwoleń zintegrowanych.
- Składowano dziesięć rodzajów odpadów:
 - kod 19 12 12 inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów niż wymienione w 19 12 11, w łącznej ilości 69.482,48 Mg, z tego: 28.345 Mg w 2016 r. 14.904,2 w 2017 r. 16.697 Mg w 2018 r. oraz 9.536,28 Mg w 2019 r.,
 - kod 19 08 02 zawartość piaskowników, w łącznej ilości 442,9 Mg, z tego: 170,9 Mg w 2016 r. 158,0 Mg w 2017 r. 70,1 Mg w 2018 r. oraz 43,9 Mg w 2019 r.,
 - kod 19 05 01 nieprzekompostowane frakcje odpadów komunalnych i podobnych w łącznej ilości 19.518,0 Mg, z tego: 4.079,4 Mg w 2016 r. 7.067,4 Mg w 2017 r. 3.636,8 Mg w 2018 r. oraz 4.734,4 Mg w 2019 r.,
 - kod 19 05 99 inne niewymienione odpady w łącznej ilości 11.439,5 Mg, z tego: 4.373,5 Mg w 2016 r. 2.994,8 Mg w 2017 r. 2.829,3 Mg w 2018 r. oraz 1.241,9 Mg w 2019 r.,
 - kod 20 02 03 inne odpady nieulegające biodegradacji w łącznej ilości 6.102,78 Mg, z tego: 1.764,1 Mg w 2016 r. 1.478,4 Mg w 2017 r. 2.243,6 Mg w 2018 r. oraz 616,68 Mg w 2019 r.,
 - kod 20 03 03 odpady z czyszczenia ulic i placów– 31,2 Mg w 2017 r.,
 - kod 20 03 06 odpady ze studzienek kanalizacyjnych w łącznej ilości 544,9 Mg, z tego: 260,6 Mg w 2016 r. oraz 284,3 Mg w 2017 r.,
 - kod 20 03 07 odpady wielkogabarytowe 485,82 Mg w 2019 r.,
 - kod 20 01 99 inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny w łącznej ilości 751,12 Mg, z tego – 40,8 Mg w 2016 r. 176,3 Mg w 2017 r. 92,3 Mg w 2018 r. oraz 441,72 Mg w 2019 r.,

¹⁶ Wydruk ze strony www.zuokrudno.pl został dokonany w trakcie przeprowadzania kontroli w dniu 09.07.2019 r.

¹⁷ Rekultywację rozpoczęto od dnia 22 czerwca 2017 r.

- kod 17 09 04 Zmieszane odpady z budowy, remontów demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03 – 5.352,28 Mg w 2019 r.

Jak wyjaśnił Kierownik składowiska, odpady o kodzie 20 01 99 były składowane w trwale wydzielonych sektorach w kwaterze nr II i podkwaterze nr III.1. Wydzielenie sektora w kwaterze nr II polegało na wykonaniu obwałowania z ziemi/pospółki, który w sposób trwały oddzielał odpady z palenisk domowych od odpadów składowanych na sąsiednim sektorze. W podkwaterze nr III.1 odpady z palenisk domowych składowane były na wydzielonym zboczach tej podkwatery. Ponadto stwierdził, że odpady o kodzie 17 09 04 nie nadawały się do odzysku (po przeprowadzeniu przez pracownika wizualnej oceny składu odpadów), co wiązało się z obowiązkiem ich przekazania uprawnionemu odbiorcy w związku z czym były przyjmowane na składowisko.

(akta kontroli str.174-204, 211-212, 340-341)

Jak wyjaśnił Kierownik składowiska odpady wytworzone w instalacji MBP w ZUOK, kierowane na składowisko odpadów, były każdorazowo przed rozładunkiem ważone na wadze znajdującej się w ZUOK.

(akta kontroli str.208)

W przypadku wpisania błędnego kodu odpadu nieodpowiadającego stanowi faktycznemu, jak wyjaśnił Kierownik składowiska, fakt ten jest niezwłocznie zgłaszany przez pracownika. Po dokładnym zweryfikowaniu pomyłki, Kierownik decyduje o wprowadzeniu prawidłowego kodu odpadu. Podczas nieobecności Kierownika składowiska do takich czynności jest upoważniony pracownik zastępujący Kierownika.

Porównanie dwóch kart przekazania odpadów z 15 lutego 2019 r. i 31 lipca 2019 r. z odpowiednimi dowodami ważenia wykazało, że waga odpadów podana w tych dokumentach była tożsama.

(akta kontroli str.207, 319-323)

W trakcie oględzin składowiska, jak stwierdziła specjalista w dziedzinie gospodarki odpadami, większość odpadów zdeponowanych w kwaterze nr III wizualnie odpowiadała kodom pod jakimi zostały przyjęte do składowania i była zgodna z rodzajami odpadów dopuszczonymi do składowania w instrukcji eksploatacji składowiska. Wśród tych odpadów, wg jej oceny, dominujący udział (około 80-90%) miały odpady o kodzie 19 12 12 oraz 19 05 99. Zidentyfikowano niewielkie ilości odpadów budowlanych i ślady odpadów cementarnych. Uczestnicząca w oględzinach specjalistka zwróciła uwagę, że ocena wizualna wierzchniej warstwy zdeponowanych odpadów (w szczególności znaczna zawartość tworzyw sztucznych), budzi wątpliwości w zakresie dotrzymania kryterium ciepła spalania na poziomie poniżej 6 MJ/kg. Jednakże potwierdzenie tych wątpliwości wymagało pobrania próbki i przeprowadzenia badań.

Ponadto w toku oględzin stwierdzono, że w eksploatowanej kwaterze nr III, nie zainstalowano instalacji odgazowującej i gaz składowiskowy odprowadzany był bezpośrednio do atmosfery. Jak wyjaśnił Kierownik składowiska, w tej kwaterze znajdowały się cztery studnie odgazowujące, jednak aktualny skład gazu, głównie ze względu na niskie i zmienne stężenie metanu, nie pozwalał na wykorzystanie go do celów energetycznych lub do spalania w pochodniach. W celu oczyszczenia gazu przepływającego w kierunku atmosfery na wylocie studni zainstalowano kosze wypełnione biofiltrami – m.in. korą i torfem.

(akta kontroli str.206, 213-226)

7. W latach 2016 – 2019 (do 30 czerwca) na składowisku zdeponowano łącznie 114.150,98 Mg¹⁸ odpadów w tym: 39.034,9 Mg w 2016 r., 27.095,3 Mg w 2017 r., 25.569,3 Mg w 2018 r. i 22.453,0 Mg w 2019 r. (do 30 czerwca). Nie przekroczono

¹⁸ W tym 69.482,48 Mg odpadów o kodzie 19 12 12 tj. 61 % całości.

limitów ilości odpadów dopuszczonych w obowiązującym pozwoleniu zintegrowanym. Wzrost liczby odpadów w I półroczu 2019 r., jak wyjaśnił Kierownik składowiska, wynikał z faktu iż:

- w roku 2018 nie były przyjmowane odpady o kodzie 17 09 04, podczas gdy w I półroczu 2019 r. przyjęto ich 5.300 Mg,
- na koniec 2018 r. na terenie ZUOK zostało zmagazynowanych ponad 2.400 Mg odpadów o kodzie 19 05 01, które zostały przetransportowane w 2019 r. na składowisko.

Ponadto podał, że z doświadczenia lat ubiegłych wynika, iż w II półroczu na składowisko trafiała mniejsza liczba odpadów niż w I półroczu.

Analiza 29 kart ewidencji odpadów wykazała, że w I półroczu 2019 r. po raz pierwszy przyjęto do składowania odpad o kodzie 20 03 07 w ilości 485,82 Mg. Do kart przekazania tego odpadu dołączono karty charakterystyki oraz badania kryterialne potwierdzające spełnienie wymogów określonych w załączniku nr 4 rozporządzenia w sprawie dopuszczania odpadów do składowania¹⁹.

(akta kontroli str. 195, 203 – 204, 227-236, 324, 340-345)

8. W latach 2016 - 2019 (do 30 czerwca) ZUOK dysponował aktualnymi charakterystykami wszystkich dziesięciu rodzajów odpadów składowanych na składowisku oraz ich aktualnymi testami zgodności dostarczonymi przez przekazujących odpady. Testy te były sporządzone przez akredytowane laboratoria i wykazywały, że badane próbki odpadów nie przekraczały norm.

(akta kontroli str.237-240)

9. W okresie objętym kontrolą, jak wyjaśnił Kierownik składowiska, co najmniej raz w miesiącu pobierane były przez pracownika ZUOK próbki wszystkich składowanych odpadów. Próbki te były przechowywane w specjalnie oznakowanym kontenerze przez okres co najmniej jednego miesiąca. Ponadto podał, że przed przyjęciem odpadów dokonywano ich weryfikacji w celu potwierdzenia zgodności z informacjami zawartymi w podstawowej charakterystyce odpadu.

(akta kontroli str.237-242)

10. Spośród 10 rodzajów odpadów przyjętych do składowania, dla sześciu wymagane było spełnienie kryteriów w zakresie dopuszczalnej granicznej zawartości węgla organicznego w suchej masie (TOC), strat przy prażeniu (LOI) oraz ciepła spalania.

Analiza załączonych do kart przekazania odpadów wyników badań kryterialnych, o których mowa w załączniku nr 4 rozporządzenia w sprawie dopuszczania odpadów do składowania, wykazała że we wszystkich przypadkach:

- badania przeprowadziły akredytowane laboratoria,
- pobrane próbki spełniały wymagania i nie przekraczały dopuszczalnych granicznych wartości.

(akta kontroli str.237-240, 327-339)

11. ZUOK zgodnie z wymogiem art. 25 ust. 6a ustawy o odpadach, dysponował systemem wizyjnego monitoringu składowania odpadów. W jego skład wchodziło łącznie 36 kamer, które obejmowały miejsca magazynowania i składowania odpadów. Kamery monitorowały teren ZUOK w następujący sposób:

- podkwatery nr III.1 monitorowana była przez jedną kamerę obrotową i dwie kamery stacjonarne, wjazd na teren podkwatery monitorowany był przez jedną kamerę stacjonarną,

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. z 2015 r. poz. 1277).

- hala sortowni monitorowana była przez siedem kamer,
- rekultywowana kwatery nr II monitorowana przez jedną kamerę obrotową, a wjazd na teren tej kwatery przez jedną kamerę stacjonarną,
- pozostały teren ZUOK (m.in. budynek socjalny, bramy wjazdowe) monitorowany był przez 23 kamery.

(akta kontroli str.243-262)

Jak ustalono w trakcie oględzin, funkcjonującego w ZUOK system wizyjnego monitoringu, umożliwiał on przechowywanie zapisanego obrazu z kamer przez okres około dwóch tygodni.

Kierownik składowiska wyjaśnił, że wiąże się to z tym, że w obecnie prowadzonym monitoringu zastosowano instalację analogową. Po przejściu na nowy system obsługujący monitoring sytuacja ulegnie poprawie.

Oględziny wykazały, że po zaznaczeniu obrazu zapisanego danego dnia i po jego zamknięciu nie było możliwe odtworzenie obrazów z innych kamer, zapisanych w systemie. Po zamknięciu obrazu, zamiast na archiwalny obraz z następnej kamery, system powracał do obrazu odtwarzanego w czasie rzeczywistym.

Jak wyjaśnił Kierownik składowiska ww. problem dotyczył tylko laptopa należącego do Kierownika składowiska natomiast na innym komputerze archiwalne zapisy odtwarzały się poprawnie. Ponadto dodał, że zapis wizyjny jest zabezpieczony przed dostępem osób nieuprawnionych oraz jego utratą poprzez zabezpieczenia fizyczne oraz elektroniczne²⁰.

Ponadto oględziny zapisów archiwalnych z kamer 16 lipca 2019 r. pomiędzy godziną 9:20 a 9:39 oraz godziną 10:12 a 10:48 wykazały przejazd dwóch samochodów ciężarowych, w tym jednego z przyczepą z pominięciem wjazdu na wagę usytuowaną w bramie ZUOK.

Jak wyjaśnił Kierownik oba samochody należały do ZUOK i nie dokonano ich ważenia, gdyż w pierwszym przypadku waga samochodu była znana pracownikowi odpowiedzialnemu za ważenie i została wprowadzona do programu wagowego. W przypadku drugiego samochodu przewoził on odpady z Zakładu Mechanicznego Przetwarzania Odpadów w miejscowości Zbożne której właścicielem był ZUOK i tam został zważony. Po przyjeździe do ZUOK kierowca przekazał na wagę dokumenty wagowe i na ich podstawie zostały wprowadzone dane do systemu wagowego²¹.

(akta kontroli str.243-265, 324-325)

12. W okresie objętym kontrolą na terenie składowiska odpadów nie odnotowano pożarów.

(akta kontroli str.266)

13. W okresie objętym kontrolą ZUOK był kontrolowany w zakresie sposobu gospodarowania odpadami sześć razy, w tym:

- Jedną kontrolę przeprowadził Marszałek Województwa²², a dotyczyła ona przestrzegania i stosowania przepisów ochrony środowiska w zakresie objętym właściwością marszałka województwa. W wyniku tej kontroli sformułowano dwa wnioski pokontrolne, tj. dokonania korekty zbiorczych zestawień danych o odpadach za lata 2015 i 2016 w zakresie odpadów zbieranych²³ oraz

²⁰ Osobne pomieszczenie monitoringu wizyjnego, stalowe drzwi wejściowe zamykane na klucz, który jest przechowywany u uprawnionego pracownika bez dostępu dla osób postronnych, osobne loginy i hasła oraz poziomy dostęp dla użytkowników i administratora, dostęp do systemu tylko przez dedykowaną aplikację z przyznanym prawem dostępu.

²¹ Jak wynika z dowodów ważenia samochodu NOS 01YM oraz przyczepy NOS91WC zostały one zważone w Zakładzie Mechanicznego Przetwarzania Odpadów w Zbożnem w dniu 16 lipca 2019 r. odpowiednio o godz. 8:13 oraz 8:14.

²² W styczniu 2018 r.

²³ Dotyczyło to prowadzonych przez ZUOK Rudno punktów zbiórki odpadów w Pólwi, Lipowcu i w Łławie.

prowadzenia ewidencji odpadów z większą starannością. Zalecono podawanie w karcie ewidencji odpadów stanu magazynowego na koniec roku poprzedzającego rok ewidencyjny oraz na koniec roku ewidencyjnego.

Jak wyjaśnił Kierownik składowiska wzory ewidencji odpadów nie zawierają rubryk dotyczących okresów poprzedzających okres sprawozdawczy.

- Pięć kontroli przeprowadził Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (WMWIOŚ), z tego w jednej z nich²⁴ stwierdzono przekroczenie przez ZUOK dopuszczalnego zużycia energii w 2017 r. oraz I kwartale 2018 r., w stosunku do poziomu określonego w decyzji Marszałka z dnia 30 grudnia 2008 r.²⁵ W efekcie wydanego 2 maja 2018 r. przez WMWIOŚ zarządzenia pokontrolnego, dotyczącego dotrzymania warunków ww. decyzji, ZUOK uzyskał w dniu 30 maja 2018 r. od Marszałka decyzję, ustalającą większą wysokość zużycia energii elektrycznej - 130 MWh/miesiąc. Pozostałe kontrole przeprowadzone przez WMWIOŚ nie wykazały nieprawidłowości²⁶.

(akta kontroli str.267-295)

14. Prezes Zarządu pismem z 25 września 2018 r. zwrócił się do Marszałka Województwa o zmianę decyzji z dnia 13 marca 2018 r. udzielającej pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne.

W dniu 1 października 2018 r. ZUOK został wezwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego do usunięcia braków formalnych wniosku, a dotyczyły one m.in. przedłożenia:

- operatu przeciwpożarowego spełniającego wymagania określone w art. 42 ust. 4 b pkt 1 ustawy o odpadach oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 43 ust. 8 tej ustawy,
- proponowanych procedur monitorowania procesów technologicznych istotnych z punktu widzenia wymagań ochrony środowiska,
- zaświadczeń o niekaralności osób reprezentujących: podmiot prowadzący instalację oraz podmiot będący posiadaczem odpadów,
- innych oświadczeń oraz zaświadczeń dotyczących osób związanych z prowadzeniem i zarządzaniem składowiskiem.

Pismami z 26 października 2018 r. i 14 marca 2019 r. Prezes ZUOK wystąpił do Marszałka Województwa o wydłużenie terminu usunięcia braków formalnych, uzasadniając to oczekiwaniem na sporządzenie operatu przeciwpożarowego oraz jego uzgodnieniem z Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej w Ostródzie. W odpowiedzi Marszałek przedłużył ww. termin odpowiednio do 31 marca 2019 r. i 31 lipca 2019 r.

W dniu 16 maja 2019 r. ZUOK otrzymał od Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Ostródzie postanowienia dotyczące:

- zgody na zastosowanie warunków ochrony przeciwpożarowej zawartych w operacie przeciwpożarowym²⁷ pod warunkiem wykonania do 31 grudnia 2020 r. stanowiska czerpania wody wraz z punktem czerpania wody,
- dopuszczenia zastępczego źródła wody do celów przeciwpożarowych.

²⁴ Kontrola przeprowadzona w kwietniu 2018 r.

²⁵ Zużycie energii wynosiło w 2017 r. – 1045 MWh i w I kwartale 2018 r. – 315 MWh. Dopuszczalne wynikające z decyzji Marszałka z 30 grudnia 2008 r. wynosiło 210 MWh/rok.

²⁶ W latach 2016-2019 nie było kontroli sprawdzających realizację ww. wniosków pokontrolnych.

²⁷ Sporządzony w marcu 2019 r. przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych.

Jak wyjaśnił Prezes Zarządu 4 września 2019 r. ZUOK złożył w przedmiotowej sprawie do Wójta Gminy Ostróda wniosek o ustalenia warunków zabudowy stanowiska czerpania wody wraz z punktem do jej czerpania.

(akta kontroli str.296-312)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Funkcjonujący w ZUOK system wizyjnego monitoringu składowiska umożliwił przechowywanie zapisanego obrazu, z zainstalowanych na terenie składowiska kamer, tylko przez okres około dwóch tygodni wstecz od momentu zapisania obrazu. Było to niezgodne z art 25 ust. 6 b ustawy o odpadach, który stanowi że zapis obrazu wizyjnego systemu kontroli, miejsc magazynowania lub składowania odpadów przechowuje się przez miesiąc od daty dokonania zapisu.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli nie sformułowała uwag. W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o:

Wnioski

Prowadzenie wizyjnego systemu kontroli miejsca składowania odpadów zgodnie z wymaganiami ustawy o odpadach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 30.09.2019 r.

Kontroler
Wojciech Dąbrowski
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby
Kontroli w Olsztynie
z up.

Barbara Zajdel
Wicedyrektor

.....
podpis